Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
פונקטלאך. מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטט
פיר עסטערייך-אונגארן
אנצ'יהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
חאלביהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליהריג 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר אויסלאנד
גאנצ'יהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
חאלביהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליהריג 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פ ר ענומעריר ען
אונד דער פרענומעראנדו-שטעלען
בעזיגנג מיט דעם עמפאנג דען
עיסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פ ע ס ט
זוואנציגער בולווארד נומ' 29
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראנדו-
צייכנונגען צו יעדען בעליעבען.

Nr. 97. צוואלפטער יאהרגאנג. פעסט, מיטטוואך יא אלול ה.ת'ר"ם. Pest, den 18 August 1880.

דיא העטצערייען געגען דיא יודען.

ענדליך האט זיך איין דער „ללאיד" אויפגע-ראפפט אום אין זיינער אנגטאג-נומער צו פער-טהיידיגען דער יודען געגען דאס טריבען דער „אנט-סעמיטען-פעראיין" איינען לעגענדאר-טיקעל צו פעראפפענטליכען. איין „אללגעמיינע דיא הייפטסטעללונג דיעזעס ארטיקעלס פאלגען לאס-סען, דיעזעלבען לייסען:

„אשטריי אונד זיינע געזינגנונגס-גענאסען, וועלכע דיא אנט-סעמיטען-פעראיין געגרינדעט האבען, שאפפען אלל אחדע שיינדיט אום דעם שמטענען ערקלע דעם דר' ר א ה ל י נ ג, וועל-כעס ער אינטער דעם טיטעל: „דער תלמיד-יחיד" דרוקען לעסט. דיעזער וועלל אויסשיין, דאס אין „תלמוד" זאללע שפריכט אנטאלטען זיין. פער-מאג דערען עס דען יודען געשטאטטעט ערעיכ, דיא בריסטען צו בעטייליגען אונד צו אינטערדריקען. אין דיעזער שיינ דיעזע דר' ראללינ, נעגען דיא אלס אנדערנגער דעם תלמוד, אונד אשטריי אונד זיינע ליטע שפרעכען דיעזעס מעגשטען אללעס נאר „דיא „אחדען אפפען; דיא „יססען נכט דאס דר' ראללינ אין עכען זא שיינפפלינגס ערד איין נעגען דיא פראטעסטאנטען געשרעכען האט. אין וועלכעם ער אינטער אנדערעם זאגט: „אחדן אין פראטעסטאנט זיינען פיס זעטצט דארט פערדארבט דאס גראב, דא זיין טרעטט פערפאלכט איזט. דער פראטעסטאנט איזט אין אינגעהייער. דער פראטעסטאנטען איזט גלייכבערעכטיגט מיט דער גערעטטארינ;" — נון בעטטעדט דיא מערה-צאהל דער אינגארישען בעפאלקערונג עכטע אום פראטעסטאנטען. דר' ראללינ בעטיטפפט אלזא דיא אינגארן נכט ענגער אלס דיא יודען, יודען אלזא אשטריי אונד זיינע פיינדע זיך דען דר' ראללינ צום מ ו ס ט ע ר געמאכט, זא זער זא נכט בלאס יודען-פיינדע, אנדערען אין גאנזן גלייכעם מאסס איך פיינדע דער אינגארן.

„דאך מיט אינעם אשטריי לאסט זיך נכט פיעל שפרעכען. ער איזט אין נ א ר ר אונד לאן פאן דיעזען בעשטרעבונגען זיך ווערכסט דיעזע ע-מענשאפט געגען, „אם ערא" ווייטליך בעריערעם-ערטה. דאס איזט דיא ראללינ דער אינגארישען רעגיערונג. דיעזע זאללטע דאך „יססען, דאס עס ציינערלייא נארישן נכט: אינגעפערלכט אונד געפערלכט דיא אינגעפערלטען ערדען אינגאר איסגעלאכט. ערגסטער מיס מאן עס „ערא" מיט דען געפערלטען נארישן ערדען געמעט. דיא איזט עס מיט דעם איסלאכען איסלאכען ציינ געטדא. עס מיס פיעלמעהר אללעס איפגעבאטען ווערדען, אום דעם געפערלטען טרעטען זאללטע נארישן אין עגיע צו מאכען. דאס דיא רעגיערונג דער אראללינ דעם געפערלטען טרעטען דעם אשטריי אונד דער אנדערע אנגעגעבע „אל גענינג געלעסטעט" נין: דריבאים נכט. דא דאס אם גענעטטרעלט דיא שטאטטען דער אנט-סעמי-טען-פעראיינ נאר בעשטעטיגט אנזלייר עס אידר בעראנגט איזט דאס דיעזע פעראיינ דיין אנדר-דעם צעיל דאבען, אלס דיא פערגיסטען דער „יסשען בריגער אין אינגארן."

„ווען דיא רעגיערונג דיא יודען, וועלכע דאך אללע לאסטען דעם שטאאטעס טראגען, נכט שא-גען צו מ ו ס ס ען גלייכבע. דא דעטטע דיא דאך דיי-נעטטעם דען ר י ד אינגארנס שאגען זאללען, דאמיט מאן אין אייראפא נכט זאגע: אינגארן דיא בעצעלנ דיינער „דיינע-דעטצערייען אים קיין דאאר

בעססער אלס רומעניען; אדער איזט עטוא איך דיא דיינערונג אינע פיינדען דעם „תלמוד"? נון דענ, דא מ ו ס ס ען זיי זיא דארען ערגאנגערן, דאס אין פראנקרייך פאר קריעגס אינע פראנצאזישע אכער-ווענונג דעם „תלמוד" איין שטאאטס-לאסטען דער רוס-ענגעבען ווארדע. ענטהעלטע אללע דער „תלמוד", יא דר' ראללינס פערלומדונגען לייטען, „ווערלך געפערלכע אויסשפריכע, יא ווערדע יא דער פראנצאזישע שטאאט דאך נכט דיא רוממהייט בע-גאנגען האבען, דיעזע געפערלכען אויסשפריכע איין שטאאטס-לאסטען צו פערבייטען?"

„עס האט אין פריהערען צייטען יאהל ווערד דייפיג יודען-פערפאלגונגען געגעבען, דאמאלס יאר דיא יאהרע דאך נכט יא עלערלאאט. מאן נאם נעגע-לך פאר, דאס מאן אים „רעלינאנס-אייפער" דיא „יודען אינטערדריקען מיססע. הייטע ערעך יייס מאן, דאס זיר דער נייערונג אייגענ-נטען, דער בראר-גיר אים שפעלע איזט. דער דאס איזט נכט איינמאל גענגען דיא „יודען אינטערדריקט געריכטעט. אים גרינדע גענאמען האבען ערעך דעטצער גיר דען א י נ ן „יודען, מיט דעם ער גיפעללט אין בעזיטרינ גע-נאמען. דער איינע בעיארבט זיך נעמאלס אים איינע שטעללע, „וועלכע ערעך אין נ ו ר ד ע ערדיעלט, יייל דיעזער נייגס פיר דיעזע שטעללע בעפע-היגטער יאר. דער אנדערע טראגט אין איינעם יאהל-בעגיריקע אלס דעפטיריטען-ראבבינאט איין. פיעל ערעך נעגען איינע „יישען ראבבינאטען ווידר, צו דעם דיא „ערללער מערר פערטרוען האבען. אין דרישטער האט זיך אין געטעפפט ערגעפפענט אונד איזט באזע, יייל דיא קיפער אין דאס געטעפפט דעם בעגאבבאטען „יישען אייגען, יא דיא יאאיין בעססער אונד בעללינער ערגאנזען. יא עגטשטעדט דער „ווענדאס אים איינגעגשען אונד בראר-גיר. „ערללער דאס אבער, יא נעגאנס, איישפיגלט אימער גיר נעגען דען איינגעלגען „יישען געריכ-טעט איזט!" —

„מאנכע בעשולדיגען דיא יודען, דאס זיא קיינע „אדיען אינגארן ווד. „וועלכע פערלייטונ: מאן בריקע דאך נאר דען פלאיישען אדער יא אנדערען אנטאאטען אינגארנס אונד מאן יייס זיך איבער-צייגען, דאס אין דיעזען צאהלרייכען אנטאאטען עכטע אין דען ר י ר ש ע ן אפלבסיגלען דיא אינגארישע שפראכע גיבעלט אינטערעסיעט יייס. אונד הייער אין דער הייפטשטאדט גיבט עס צאהל-ייכע יודען, דיא אים בראמען אדער מערדען איינ-געזאגערט ווד אונד דעפאלב דיא אינגארישע נכט פערשטערען. טראטצדעם ווייגען זיא אידע ווערער אין דיא אינגארישען שולען, יא דער אינ-טערעסע אינטשלעפלר אין אינגארישער שפראכע עטשטייט. יייר אונד דיא קינדער דער „יישען אין דארען ווידער אנדאמען. דיעזע ד ר י ט ש שפרעכען בלעטערן דיא דאן פערגנוגען בעייטבס. מיט אידרען בראם א נ נ ה ר ש שפרעכען קינדער זיך אידרעגטלר פערשטעה-דיגען צו דאנגען. דאס איזט גלייכס דאס גראסטע אפפער, „וועלכעם פאן בלעטערן געפאהרדעט ווערדען דאן. אונד דאנן „יאנס מאן נאך צו בעדיפפטען, דאס דיא יישען פיר אינגארן קיין הערץ, קיין געפיהל הערסטען!" —

„אנדערע פאהרען אים דער הויט, יייל זיא ערגען יודען אלס אייגען „מיללאנער" בעטראכ-טען; דיא ווערען אבער נכט, דאס געכען דען פער-אינגעלטען יישען מיללאנער צעגרונטווערפט פאן יודען טראגען דער גראבסטען אנשטרענגונגען קיין

אידרען הינגער שטללען לאנגען; איך דער נייד איזט דאדער אינבעגריפען. דאך ווד מ ו ס ס ען זא-גען, דאס אללע יענע, „וועלכע דיא אומטריעבע גע-גען דיא יודען מיט גלייכגילטיגעס לעבען דולדען, מיט בלוטדרייט געשלאגען ווד. זיא מערלען נכט, דאס דיא אנט-סעמיטען-פעראיינ אינגעטלך זא-צאלסטען אונד גיהילסטען ווד. דיא אבערדייפט קיין פרייאט-אינגטהום דעשפעקטירען „אללען, הייטע מאכטען זיא דיא י י ד ע ן אים אינגע-טהום בערייבען. מאנכע ווערדען זיא דיא פאלעסטע דער בישאפע אבערפאללען, אום אבערמאנגען אללע פרסטען אונד גראפען אים אידרען בעזיגע-ענען צו טרייבען; זיא בעגינגען בלאס דעפהאלב מיט דעם אינגעהיטע דער יודען, יייל זיא „יססען, דאס דיעזע לייער אם „יינגסטען שטען פינדען, מאן טייטע זיך ערדאך נכט; נאך דען „יודען „ערדען דיא בריסטען אונד דיא עדעל-ליטע אן דיא ווייטע לאמגען. מאן מיס דאדער דיא גיהילסטען אנט-סעמיטען-פעראיינע פערגיסטען, בעפאר זיא דורך דיא בעריבונג דער יודען זיך דיא מיטטעל צו יייס-טערען ווייטערען פערשאפפט האבען." —

זא יייס דער אריטיקעל דעם „פעסטער ללאיד", דער נעיינס ווערד ווייטיג בעמערקונגען גענדהאלט. שאדע גיר, דאס דיעזער אריטיקעל מיט אינעם דאכסט ל ע כ ע ר ל י כ ע ן ראאטהע שלעסט. דער „ללאיד" זאגט נעמליך „צום שלוסס זיינעם אריטיקעלס: „דיא גראסטע פערגאנגענהייט טרעפפט דיא ווייטערונג פערדרוסס, יייל זיא עס אינטערלאסען, בייא אנס דיא „מיט-עהע" אינגע-פירען. אבאלד זיך יודען אונד בריסטען פערשטיי-גען יודען, מוסטע אייך דער יודען-האס שווינ-דען;" — דאס הייסט אינגעגנטליך זאפיעל: יעגען דער יודע ג ע ג ע ן ז י י נ ע ד ע ל י נ ג א ן אין בריסטלכעס מערכען, אדער אבער אין יישעס מערכען אינגען בריסטען הייראטעט, דאן יודע אייך דער יודען-האס שווינדען. יא „אחל: אבער מיט דעם יודענהאסס יודע יא צוגלייך אייך דאס גאנגע יודענטהום שווינדען; יאלכע ראטהשלעגע מוסטען ווד אנשטעדען צוגרונדען. ווד פאהרען פאס שטאאטע קיינע מיט-עהע, וועלכע דאס גאנצע יודענטהום בעזייטיגען יודע; ווד פאהרען פעל-מעהר, דאס אינס דער שטאאט אייך אלס י י ד ע ן אלל עגען שטען אנגעריכטן לאססע, דעסען זיך דיא נכט-יישען בירגער ערפרייען;

פריליך קוממערט זיך דער „פעסטער ללאיד" אום דיעזע פונקט, נעמליך אום דיא ערהאלטונ דעס יודענטהומס אין דיעזער אישפיגלכען ווייז. דאס נכט פיעל. אדם איזט עס בלאס אם דיא זכערהייט דער יישען בירגער אנגארנס צו טהון, צו „וועלכעם צוגעקע ער דיא אינפיהרונ דער „מיט-עהע" עמפפעהלט. אבער נאר אינגערער אינבעריי-גונ איזט דיעזעס מיטטעל אייך אין דיעזער בעציע-הונ אין נאנין פערפעהלטעס. צווישען אנגארן, יישען, סלאוען, ראטשען, רומענען א ל ל אי דיא פערשיעדענע גע פערבאטען, דא זיא דאך אללע צור בריסטלכען רעליגאן געהערען. אונד דאך בעשטעהט אונטער דיעזען פערשיעדענען נא-ציאנאליטעטען ווד אחדרינגערטען אין דאס, דער אין גינעסטער ציט עהער צו. אלס אבנעמעס; „א. נאר מעהר; דיא „מיט-עהע" צווישען יודען אונד בריסטען ווידע גיר איינען ווייטערען גרונד דאס בעשטען; דיא דער „ללאיד" ווערלסט זאגט, דאס דער אינע דען יודען, יייל דיעזער בייא דער בעערבונ אים אין אמט דען דיעז דאאגנעטיא-

טרעפּפער האפּפען. עס איז קאמיש. דיזען ליי-טען אינס געזיכט צו שויען. דא זא אפּט איינע סע-ריע געצאגען ווירד, זיך דערען געזיכטס-פאר־בע פערענדערט. אם קאמישסטען וואר ערא איינע אלטע יידישע פרויא. דיא זיך עבענפאללס צו דיזע צעהונג איינפאנד אונד צוואר מיט איינער „פראמעססע" אין דער איינען אונד איינעם „דיזען בעטבוכע" אין דער אנדערען האנד. „ערבענד דער נאנצען צעהונג שטאנד דעזעלבע אין איינעם ייל-קעל דעם זאאלעם אונד בעטעטע. דאס איהר לאז מיט דעם הייפס-טרעפּפער געגאנגען ווערדע. אלס דיא צעהונג צו ענדע וואר אונד איהר לאז נעגאנגען וואירדע, שלוג זא דאס בעטבוך צו אונד פערלעגס איהרע שטאללע מיט שיערעס זייפּצער אונד זאגטע צו איינעם נעבען איהר שטעהענדען יודען: „אך האבט לידער אומזאנסט דאס שוערע בעטבוך מיט מיר געשלעפּפט, דא דער לעבע נאטט מיין געבעט גיבט אנדארען יאללען!" דער זא אנ-גערעדעטע עיווערטע הערייה לעבעלנד: „א. מינע ליבע פרויא. עבען וויל זא דאס בעטבוך מיט זיך עס צאללאמטע געשלעפּפט. לעס דער לעבע נאטט איהר געבעט אינגעדארט. דא מאן זא אם „הילגען שבת" גיבט טראגען דאיך!" דיא פרויא זייפּצעט נייערדינגס אונד עגטפּערגטע זיך שנעלל, אינדעם זיא זאגטע: „עטעט האבע אוך זא גיבט מעהר צו פערלערען אונד זא טראגע אך מיין בעטבוך ווערער הים. זאגטט קאמטע אך גיבט בראם אם דען אנגערעפּפטען הייפס-טרעפּפער, זאגדערן אם אך מיין טהערעס בעטבוך!"

פערלאזונג

דער איינגאריישען פרעמדען-לאזע.

ביא דער אם 14טען איינסט 1880 פאריגנאמ-מענען ציעהונג „איהרען פאלגענדע סעריען געגאנגען, 24 114 330 493 1081 1193 1530 1804 2198 2356 2578 2468 2506 2557 2558 2697 2807 2950 3278 3416 3848 4349 4352 4473 4529 4705 4783 5058 5154 5622, פאן דיזען פעהל דער הייפס-טרעפּפער מיט 15000 גולדען איין ס' 5622 נ' 38; דער 2-טע טרעפּפער מיט 15000 גולדען איין ס' 24 נ' 21 — אונד דער 3-טע טרעפּפער מיט 5000 גולדען איין ס' 2356 נ' 35; — פערנער געוואנגען: ע' 1000 גולדען: ס' 114 נ' 4, ס' 3416 נ' 34, ס' 4705 נ' 6, ס' 5622 נ' 29; ע' 500 גולדען: ס' 493 נ' 48, ס' 1081 נ' 3, ס' 1193 נ' 19, 25, ס' 2198 נ' 5, 38, 50, ס' 2356 נ' 4 10, 41, ס' 2378 נ' 12, ס' 2506 נ' 29, ס' 2557 נ' 39, ס' 2558 נ' 14, ס' 3416 נ' 30, ס' 2848 נ' 1, 10, ס' 4473 נ' 4.

איך אללע איבריגען פערלאזונען נומ־מערן פאללט דער ערענטסטע צייטען פאן ע' 140 גולדען.

לאטטא-ציעהונג פאם 14-טען איינסט 1880.

טעמעשוואר	85	73	4	74	48
ווינען	86	69	89	67	87
גראץ	70	29	25	20	62

נעשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע.

נעטרייד-נעשעפט. פאן ווייצען וואר געפ-פערן וועגען צו מארקטע געבראכט, דער פעריקוף וואר שוואך, 10000 מטצ' וואירדען פעריקופט.

ווייצען טהייס, נייע 130 מטרצ' 80, קילא 11,50 גולד. 100 מעטרצטר, 80, קילא 11.45 גולד. 300 מעטר-צטר' 79,5 ק' 11.40 גולדען. 500 מטרצ' 80,ק' 11.40 גולד. 500 מעטרצ' 79, קילא 10.40 גולדען. 100 מעטרצ' 79 ק' 11.35 גולד. 200 מטצ' 79, קילא 11.40 גולד. 300 מטרצ' 79, קילא 11.40 גולד. — 200 מטרצ' 78,5 קילא 11,30 גולד. 300 מטרצ' 74, 11.25 גולד. — ווייסענבורגער 200 מטרצ' 76,7 קילא 11 גולד. פעסטער באדען 600 מטרצ' 78 קילא 11.30 גולד. — 100 מעטרצ' 79,2 ק' 11.30 גולד. (אללעס פער דריי מאנאטע.) —

קארן, נייעס 9,25 גולד.

גערסטע פיטטער- 6,50 גולד. מאלצ-ווארע 7,50—8,25 גולד.

קוקורוץ 7,55 גולד.

האפער 6,35—6,40 גולד.

רעפס, 12½—12½ גולדען.

מעהל-פריינע (פער 100 קילאגראמם אומטט זאק, פרייא אב פעסט): נו' 0: 21 גולד. 70 קר'. נו' 1: 21 גולד. 10 קר'; נו' 2: 20 גולד. 50 קר'; נו' 3: 19 גולד. 90 קר'; נו' 4: 19 גולד. — קר'; נו' 5: 18 גולד. 40 קר'; נו' 6: 18 גולד. — קר'; נו' 7: 17 גולד. 40 קר'; נו' 8: 16 גולד. 90 קר'; נו' 9: 13 גולד. 40 קר'; פיינע קלייע 4 גולד. 50 קר'; נאכט קלייע 4 גולד. — קר'.

הילזענפרוכטע: עכסען אינגאריש 16 גולד. לינזען 13—14 גולד. ערבסען הירזע —. גולד. הירזע בוינען —13. גולד. — נאסע ווייסע באהנען 8½ — 9 גולד. צווייגעל 11 גולד. לוינאמען 13—13½ גולדען. האזאמען 8—8,50 גולד. מאהאי — גולד. קומעל 27 — 27 גולד. — ווייקען 6½ גולד. — מאהן נייעי 26 גולד. — בלוטע 30 — 32 גולד. (אללעס פער 100 קילא.)

שפיריטוס נייע מעסהארע אים קרייזען —33. גולד. — אלטע-מעסהארע —35. גולדען. פער 10000 לטער פערצענט.

ציגעלע אין בוכען, באכנישע פאס-ווארע 16.20 גולד. סערבישע פאס-ווארע 16.75 גולד. זאק- 15,90—16,10 גולד.

עזוועס שקענס (לעקוואר) נייע באנאטע 17.25 גולדען.

האנינג: נעליטערטער, גולדענע 34 גולד.

ווייניש טרייבן אינגאריש 58—61 גולד. יע נאך קוואליטעט.

קנאפּפערען אינגאריש 17—19.50 גולד.

רינאל דאפּפעלט-ראפּפינירטעס —34 גולד. פער 100 קילאגראמם.

רעפס-קוכען 5,25 גולד.

אונגשליטם (חלב) —46—47 גולד.

פעטראל עאום 19.50 גולד.

שאפּפעלע אין פאריגער וואגע וואירדען 8000 שטיק פערשיעדענע נאשטענען פערקופט, אונד צוואר: דייטשייאללען אפּפיעלזינע 2,40 — 2,80 גולד. פער פאס. פרנצישע 125—135 גולד. באנאטע אונד באטשקע 130 — 145 גולדען. טירקישע אונד מאצעדאנישע 42—44 גולד. אללעס פער 102 שטיק. —

לאמם-פלעל דייטשוואללינע נעבענפעללע 40—45 גולדען, קרישנגפעללע 60 — 65 גולד. באנאטע אונד זוועבענבירנער לייכטע 60 70 גולד. שווערע 85 — 105 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

קיסצ.פלעל שווערע שוופעללע 145 גול.

הייטע, ווי נאטירען: פער 100 ק' אינגאריש קוה-הויט 110—112 גול. אבסענדייט טראקענע 115—118 גול. ראם הייטע 8 — 9 גולד. (אללעס פער פאאר.) — קאלב-פעללע אהנע קאפּפע 205—219 גול. מיט קאפּפע 190 —195 גולד.

רעדער געשעפט. פפעד-הייטע 5 — 7-קילא 225—240 גולד. אינגאר פערזענדעטע טעריגען פאן 12—15 קילא 170—172 גולד. צווייטאל פערזענדעטע טעריגען 16—18 קילא, 166—168 גולד. דריטאל פערזענדעטע טעריגען 21—24 קילא 172—175 גולד.

קאלבלעדער, נעטערבטע 6—9-קילא 320—350 גולדען. נעגאנגענע 9—10-קילא 290—345 גולדען פער 100 קילא.

שאפּפעווילע. אין פאריגער וואגע וואר דאס געשעפט לעבהאפט, 150000 קילא' וואירדען פערקופט. אונד צוואר: מיטטעל-הייטע לאללען 85 — 86 גולד. נוטע פעהלערפרייע באטשקע אינשער 75, דונאהיינע באטשקע אינשרען 68—74 גולדען. מיטטעל לאנדוואאר 64—66 טהייס-צווישען ווינטער-וואללען 74—75 גולד. מיטטעל-פיינע שווייסוואללען 42—43 גולד. צינאא 63—64 גולד. (אללעס פער 56 קילא).

ווייענער פרייזע.

שפיריטוס 34,75—34,50 גול. צו 10000 לטער פערצענט.

ריבאל 31. — 31.25 גולד. פער 100 קילא.

ווייצען, פערקופט וואירדען 60000 מעטר-צטר, פרייזע: באנאטע-ווייצען 76—78-קילא 11,75—11.50 גול. פער מעטרצטר. —

קארן, אינגאריש 70 — 72-קילאגראמם 10—10,25 גולד' פער מעטר-צטר.

גערסטע עפּפערייטשע 60—64-קילא 7,75 — 8. גולדען.

האפער אינגאריש — 8. 8,15 גולדען פער מעטר-צענטער.

רעפס באנאטע 12,50—13 גולד. קאהל 13 — 13,25 גולדען.

קארן-מעהל נו' 1: 16,25—17,75 גולד. נו' 2: 14,75—15,75 גולדען פער מעטר-צטר.

ווייצען-מעהל נו' 0: 20,50—21,50 גולד' נו' 1: 19,50—20,50 גולד. נו' 2: 18 — 19. — נו' 3: — 17. — 18. גולדען, אללעס פער מעטר צטר.

הילזענפרוכטע: לינזען 20—25 גולדען ערבסען 10—14 גול. באהנען 11—12 גולד. הירזען 8½ — 9,50 גולד' (אללעס פער 100 קילא.) —

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"ר רייס.

קורז-טאבעללע פאם 14 אויגוסט.

נעלד-קורז	קו'	אל'
ליבענער-אייס	100	—
דוקאטען	5	54
נעטערלענדישע 8 גולדען נאלד-		
שטיק 20 פראנקס		
נאפּאלעאנס	9	35
דולאר	9	35
דולאר דייטשאנדסגעלד	57	70
20 מארקשטיק	11	52
פאפיר-רובל	1	23

לאזע.		
1854-ער 4 פרעצענטיגע שטאאטס-לאזע	125	50
1860-ער " נאטענ	131	50
רשטאג פיינעל	133	—
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	175	50
רשטאג " 50 "	174	50
רעטע טהייסע-לאזע	29	—
פרעדיגס-לאזע	14	—
ראזענ-לאזע	178	50
ראזענ-לאזע צו 40 גולדען	42	—
ראזענ-לאזע דונאו-דאמפּפשיף-לאזע	105	—
אלגעמיינע אונגארישע לאזע	23	50
דונאו-דאמפּפשיף לאזע צו 10 גולדען	16	50
ראזענ-לאזע " 20 "	19	70
מאלענ-לאזע " 10 "	41	—
מאלענ-לאזע " 20 "	41	—
מאלענ-לאזע " 40 "	18	25
מאלענ-לאזע " 10 "	51	75
מאלענ-לאזע " 40 "	22	25
פס-לאזע לאזע " 40 "	47	—

	קו'	אל'
באבאלינע לאזע צו 20 גולדען	25	50
פרעקאער לאזע " 100 "	125	75
רשטאג " 50 "	64	50
ווארעשדער-לאזע " 20 "	32	50
ווינדישגרעצער " 20 "	42	—
אונגארישע פרעמדען-לאזע צו 100 גולד.	113	—
רשטאג צו 50 גולדען	112	—
ווינער לאזע	117	50

ייערטל-פאפּיערע		
אונגארישע נאלד-רענטע	109	25
אונגארישע נויזענבלאטענען	94	—
טעמעשער-באנאטער	93	25
ווינדישגרעצער	93	—
נאלדרענטע	97	50
נאלדרענטע	95	50
פוכסיגער	124	50
אונגארישע אייזענבאהן-אוילעהן	93	50
ווינדישגרעצער-אלבריכטס-באהנען		
פאבריקס-אוילעהן דער אונגארישען באנק-		
רעטע צו 5 אינגאלד פערצענט	101	75
דער אונגארישען דאמפּפשיף-באנק צו		
500 פערצענט	—	98
דער אונגארישען אלגעמיינען באנק-		
פאבריק-אוילעהן צו 5 אינגאלד		
פערצענט	100	—
רשטאג צו 6 פערצענט	103	—
דער פעסטער קאסינאגעזעלשאפט	102	75
דער אונגארן	85	75
דער אלגעמיינען	46	25

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		פער 100 קילאגראמם
ווייצען		
נאך דראנגאריש נייער	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	77	10.75—10.80
" " "	78	10.90—10.95
" " "	79	11.——11.10
" " "	80	11.15—11.20
" " "		
טהייס	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	77	10.70—10.75
" " "	78	10.80—10.85
" " "	79	10.90—10.95
" " "	80	11.——10.05
" " "		
פעסטער באדען	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	77	10.80—10.85
" " "	78	10.95—11.——
" " "	79	11.05—11.15
" " "	80	11.20—11.25
" " "		
ווייסענבורגער	—	—.——
" " "	—	—.——
" " "	77	10.75—10.80
" " "	78	10.90—10.95
" " "	79	11.——11.10
" " "	80	11.15—11.20

פריכטע		פער 100 קילאגראמם
קארן	72	9.50—9.25
נידרעטע מאלץ	62	—.——
נידרעטע פיטטער	62	6.15—6.——
האפער	41	6.55—6.35
מוהרען באמאטע	—	7.55—7.50
אדערבס	73	7.45—7.40
הוהען	—	—.——
ווייצען	פער אקאמאט	10.22
"	"	—.——
" פיוזאאר	"	10.55
"	"	—.——
" פוכסיגער	"	5.65
" נעטטעטע	"	—.——
" האפער	"	5.75
"	"	—.——
" רעפס	"	12.75
באללענ-מעהל		נו' אל'
" נומער	0	21.70
" "	1	21.10
" "	2	20.50
" "	3	19.20
" "	4	19.—
" "	5	18.80
" "	6	18.—
" "	7	17.10
" "	8	16.20
" "	8½	14.40
שפיריטוס: אלטע מעסהארע פרעצענט		36.—
" נייע "		33.—

דער באללען צו 100 קילאגראמם פיר זאק		

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1880. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard

געבען, וועלכע יעדאך ביידע רעדאקטערע צור שטאדטהויפטמאנגשאפט אבפיהרטע. היער ווארדע מיט ביידען איין פראטאקאלל איינגענאממען, וואדאנן זיא פאָרלייפיג ווידער ענטלאססען ווארדען. דיא פאליציא האט דען פאלל דעם קרימינאל-געריכטע איבערגעבען. — פיר דיא איסערסט-לינקע איזט דער פאלל איממערהין איין שמערצליכער. נאכדעם זיא אנלעסליך דער גראס-קאנישאער וואהל איינען גלענצענדען זיעג געפייערט, מוס זיא נון דען שקאנדאל ערטראגען, דאס איהרע ביידען רעדאקטערע, וויא צוויא בעטרונקענע שוויינהירטען, אויף דער שטראססע זיך מיט שטאקען איבערפאללען!

* (איין יידישער שטאממאים „קיקאזים".) בעקאננטליך איזט עס רוסלאנד פאר איינינען יאהר-צעהנטען געלונגען, דאס אונטער דעם נאמען „קיקאזים" בעקאננטע אזיאטישע געבירגס-לאנד נאך פיעלען קעמפפען אונטער זיינע הערשאפט צו ברינגען. דאס דארט אויך יודען וואהנען, דאס וואוסטען וויר שאן אויס דען בעריכטען יידישער רייזענדען. וויא וויר דעם „מאנצער איזראעליט" ענטנעהמען, בערייזטע פאר קורצעם איין רוסישער געלעהרטער דען „קיקאזים" אונד פערעפפענטליכטע איבער זיינע רייזע אויך איינע אויספיהרליכע בעשרייבונג. אין איינעם אבשניטטע דיעזעס רייזע-בעריכטעס בעריכטעט דיעזער געלעהרטע אונטער דעם טיטעל „שטרייטבארע יודען" אונטער אנדערם פאלגענדעס: „איך וויילטע אין דעם קיקאזישען האכלאנדע „דאגהעסטאן" פאללע אכט טאגע. היער וואהנט נון זייט יאהרהונדערטען איין יידישער פאלקסשטאמם, דער אן קליידונג אונד לעבענסווייזע דען איבריגען בערג-פאלקערן פאללקאממען גלייך איזט. טראטצדעם צייכנעט זיך דיעזער פאלקס-שטאמם פאן דען איבריגען פאלקערן דורך זיינע אינטערעססאנטעליבע אנהענגליכקייט אן דיא רעליגיאזען פארשריפטען דער „ביבעל" (תורה שבכתב) אויס. עס מאכט פאסט איינען בעפרעמדענדען איינדרוק, דאס דיעזע פראממען ביבעלאנהענגער איינען „שטרייטבארען שטאמם" בילדען, וועלכער דורך העלדענמוטהיגע וואפפענטהאטען וייט אונד בריט בערוהמט. דיעזער יידישע שטאמם דירפטע נאך צור צייט דעם סאלמאנאססער (שלמנאסר), אלזא וועהרענד דעם ערסטען טעמפעלס (בית ראשון), נאך דעם קיקאזים פערשלאגען ווארדען זיין. איין בעווייז היעפיר איזט: ערסטענס, דאס זיא דיא דאמאלס אונטער דען יודען געבריבליך געוועזענען נאמען פיהרען; צווייטענס, דאס זיא פאן דען פארשריפטען דעם „תלמוד" אדער דער מינדליכען לעהרע (תורה שבע"פ) איבערהויפט ניכטס וויססען. זא גילט ביי איהנען נאך הייטע דאס געזעטץ דער „לעוויראטהס-עהע", דאס הייסט: „דער איבערלעבענדע איזט פערפפליכטעט, דיא קינדערלאזע פרויא זיינעס פערשטארבענען ברודערס צו הייראטען, אבגלייך דיעזע פארשריפט ביי דען איבריגען יודען הייטע מעהר קיינע געלטונג האט, יא איבערהויפט ניכט בעאבאכטעט ווערדען דארף!" — (דער רוסישע געלעהרטע שיינט ניכט צו וויססען, דאס דיא אבשאפפונג דעם „יבום" ערסט שפעט נאך אבפאססונג דעם „תלמוד" (דער גמרא) שטאטטגעפונדען. — עס וועהרע אינטערעססאנטער צו וויססען: אב דיעזע לייטע עטוואס פאן „תפלין", „מזוזות" א' ז' וו' וויססען, אונד וויא זיא דיעזע געבאטע בעאבאכטען, דאמיט מאן דען „קראים" צייגען קאננע, דאס דיעזע געבאטע יא „מן התורה" זינד!)

* (דיא רוסישען קאזאקען געגען דיא יודען.) דער „פעסטער ללאיד" ווירד אויס מאסקוי בעריכטעט: שאן זייט לענגערער צייט ערהעבען דיא קאזאקען אין דער געגענד דעס שטראמעס דאן קלאגען וועגען דער „פערברייטונג דער יודען". אויף גרונד דיעזער קלאגען פערפיגטע דיא רעגיערונג פאלגענדעס: „עס איזט דען יודען פערבאטען אים געביעטע דער דאנישען קאזאקען איינענטהום צו ערווערבען; יא זיא דירפען גרונדשטיקע ניכט איינמאל פאכטען אונד זיך אין דעם ערוועהנטען געביעטע איבערהויפט ניכט ניעדערלאססען. בעטרעפפס דעם ניעדערלאססונגס-פערבאטעס איזט יעדאך צו בעמערקען, דאס יידישען דאקטארען, ארצטען אונד איבערהויפט זאלכען מענשען, וועלכע אוניווערזיטעטס-שטודיען אבזאלווירט האבען, דיא ניעדערלאססונג אין ערוועהנטעם געביעטע אויך פערנערהין געשטאטטעט איזט. איינע ווייטערע אויסנאהמע בילדען יענע יודען, דיא גרונדאיינענטהום בערייטס פריהער געפאכטעט האבען, דא דיעזע זיך אים ערוועהנטען געביעטע ביז צום אבלויפע דעם פאכטפערטראגעס אויפהאלטען דירפען." — וויר האבען עס היער אלזא לידער מיט איינעם „גרישע" צו טהון, אבגלייך אין רוסלאנד אין לעטצטערער צייט זאפיעל מיט יודענעמאנציפאציאנס-פלאנען געשווינדעלט ווארדע; איבריגענס קאנן אונס דער יודענהאס דער קאזאקען דורכאוס ניכט בעפרעמדען. יענער ערינגערט זיך דא ניכט אן גזרת ת"ח: עס וואר יא אים יאהרע 1648, וא דער קאזאקענפיהרער חמעלניצקי פלינדערנד אונד מארדענד אין פאלען איינפיעל, ביי וועלכער געלעגענהייט אין נעמיראוו אללעין 6000 יודען מיט איהרעם ראבבינער ערשלאגען ווארדען. וואראן דיא ווילדען קאזאקען דיא מארטען קארפער דען הונדען פארווארפען. אין טולטשין ווארדען 15000 יודען געמארטערט אונד הינגעריכטעט, וועהרענד אן דעמזעלבען טאגע אין נעראל 12000 יודען אונטער דען הענדען דער פערווילדערטען קאזאקען איהר לעבען איינביסטען! דאך וואצו יעטצט דיא וויעדערהאלונג יענער אונגליקסטאגע. וויר וואללטען נור דאראויף הינוויזען, דאס דער יודענהאס אונטער דען קאזאקען איין זעהר אלטער איזט. מאגליך, דאס דיא פעטערסבורגער רעגיערונג עבען דעסהאלב דען יודען דען ווייטערן איינענטהאלט אויף דעם געביעטע דער דאנישען קאזאקען פערביעטעט, וויל זיא איין בלוט-באד בעפירכטעט. וואהרליך! עס איזט ווירקליך בעססער, ווענן דיא יודען איין זאלכעס מארדער-נעסט, וויא יענעס קאזאקען-געביעט, אלסבאלד פערלאססען, נאכדעם דיא רוסישע רעגיערונג צו שוואך אדער צו וועניג וויללען בעזיטצט, דען פערפאלגטען יודען גענוגענדען שוטץ צו געוועהרען!

* (זעלבסטמארד איינעס סעקרעטערס דער אייזענבאהן.) פיעל אויפזעהען ערעגטע היער דער אם 15-טען דיעזעס פעראיבטע זעלבסט-מארד דעם הערין אדאלף דעברעצעני, סעקרעטער דער שטאאטס-אייזענבאהן. דער פאלל וואר פאלגענדער: זאנטאג אום 11 איהר פארמיטטאגס ערשיען דער ביי דער שטאאטס-אייזענבאהן אנגעשטעללטע אדוואקאט ביי דער אבער-שטאדטהויפטמאנגשאפט אונד ערשטאטטעטע געגען הערין דעברעצעני דיא אנצייגע וועגען אונטערשריפטען-פעלשונג אונד בעטרוגעס. דעברעצעני האטטע נעמליך אלס סעקרעטער דיא אויפגאבע, אללע ליעפערונגס-פערטרעגע צווישען דער באהנ-געזעללשאפט אונד דען פערשיעדענען אייזענפאבריקען אבצופאססען. לויט געזעטץ מיססען „אבשריפטען" דיעזער פערטרעגע דען שטעמפעל-בעהארדען אונטערברייטעט ווערדען, דאמיט דיעזע דיא היעפיר קאממענדען שטעמפעל-געביהרען איינהעבען קאננען. דעברעצעני טהאט דיעס יעדאך ניכט. ער פאדערטע איינפאך פאן יענען פאבריקאנטען, וועלכע מיט דער באהנ-געזעללשאפט פערטרעגע אבגעשלאססען, דיא שטעמפעל-געביהרען אין אונד פערווענדעטע דיעזעלבען פיר זיך. אויף גרונד דיעזער אנצייגע בעגאב זיך איין פאליצי-קאממיססער אין בעגלייטונג צווייער פאנדירען אין דאס שטאאטס-אייזענבאהנ-געבייידע. זיא גינגען איינפאך אין דיא וואהנונג דעס ערוועהנטען אדוואקאטען, וועלכע זיך דארט צור עבענען ערדע בעפינדעט. נון ליעסען זיא הערין דעברעצעני, דער זיין סעקרעטאריאטס-צימער אים 3-טען שטאקע האטטע, צו זיך בערופען. דיעזער ערשיען זאגלייך אונערשראקען, דא ער קיינע אהנונג האטטע, צו וועלכעם צוועקע ער איינגענטליך בערופען ווארדע. נון טהיילטע איהם דער אדוואקאט דען גאנצען זאכפערהאלט מיט. דעברעצעני שטאנד אייניגע אויגענבליקע וויא פערשטיינערט דא. גלייך דאראויף

וואוסטע נון, דאס ער הערדורך איין אונגעהייערעס איינקאממען האבען ווערדע, וועסהאלב ער דען יודען שפיעלטע, פיעלע פליכטיגע מאראנען אין זיינעם שטאאטע אויפנאהם אונד איהנען שוטץ געוועהרטע. דער יודענפיינדליכע פאפסט פיוס זאה זיך נון פלאטצליך אין זיינעם אונגעהייערען איינקאממען געשמעלערט, ער וואר וויטהענד אונד וואללטע אללע אין אנקאנא וואהנהאפטען יודען אומברינגען.— הערדורך ענטשטאנדען דאנן לאנגוויעריגע פערהאנדלונגען, ביז מאן ענדליך דען וויטהענדען פאפסט בעשוויכטיגען קאננטע.

דאנא גראציא מענדעזיא שטארב אים יאהרע 1569 אונד ווארדע פאן אללען יודען אויף דאס טיעפסטע בעטרויערט. אין דעם ספר „מאמץ כח" פאן ר' משה אלמושנינו (איין תלמיד דעס „בית יוסף") בעפינדעט זיך איין גראָסאַרטיגער „הספד" איבער דען טאד דיעזער בעריהמטען פרויא.

וואיס אבער דיא שאנע פיליפא אין דען ניעדערלאנדען צוריקגעבליעבען? — דאס זאלל ערסט אין איינעם דער שפעטערן קאפיטעל ערקלערט ווערדען.

זעכסטעס קאפיטעל.

וויר בעפינדען אונס נון וויעדער דארט, וואו וויר אים צווייטען קאפיטעל דיעזער ערצעהלונג וואַרען, נעמליך אויף דעם געבירגע „צור שאנסטען אויסזיכט" אונטער דען פארטוגיזישען קאוואליערען.

עס וואר אין איינער מאנדהעללען נאכט, דיא געזעללשאפט לאג אויף דעם וויכען גראזע דעס געבירגעס אונד ערגאטצטע זיך אן דער שאנען אויסזיכט. זא זאה דאס וואונדערפאללע גראסע מעער ביי מאנד-בעלייכטונג אונד פיהלטע זיך גאנץ פערגניגט, דא אויך פאם נאהען מעערע איינע קיהלע לופט הערואוועהטע.

וועהרענד דעם לעבהאפטעסטען אונטערהאלטעס שוידערטע פלאטצליך דער בערייטס ערוועהנטע יונגע ענגלענדער צוזאממען. עס וואר, אלס אב איהן פלאטצליך איינע קעלטע איבערלויפען העטטע, ער ציטטערטע אין אללען גליעדערן.

דער פארטוגיזע (נאמענס דאן מיגועל), וועלכער יענען שאנען דיאמאנט-רינג פאם געהיימניספאללען רע געראל בעקאממען, בעמערקטע דיעזען פלאטצליכען שוידער דיעזעס ענגלענדערס אונד זאגטע: „לארד וואריניא! (זא היעס נעמליך דער ענגלענדער) וואס פעהלט אייך? זייד איהר קראנק? איהר זייד יא גאנץ בלאס געווארדען — איהר ציטטערט. איזט עס איינע פלאטצליכע ערקעלטונג? אדער שוידערט איהר פאר דען דונקלען געשטאלטען, דיא פאן דער טיעפע דעס מעערעס אויפשטייגען? עס זינד דיא גראסען האי-פישע, וועלכע דיא ריעזען-קאפפע נאך רויב אויסשטרעקען."

„עס איזט שאן פאריבער; (זאגטע לארד וואריניא) מיר איזט יעטצט וויעדער וואהל; עס וואר איין פאריבערגעהענדער שויער, דען איך מיר ניכט ערקלערען קאנן."

„עס ווירד דאס באזע געוויססען זיין, דאס אייך דורכרישעלט!"

„מיינע הערען (זאגטע איין אנדערער פארטוגיזע), איהר אללע מיסט עס שאן אפט, נעמליך ווענן איהר אללעין ביי נאכט אים צימער וואַרט, געפיהלט האבען, וויא איינע עלעקטרישע, אונערקלערליכע עמפפינדונג פאן קעלטע אונד שוידער איבער בעפיעל, דאס בלוט גערינגט אונד דאס הערץ שטעהט שטילל, דיא גליעדער ציטטערן, דאס האאר שטרייבט זיך, מאן פירכטעט זיך אויפצובליקען אונד דאס איינע נאך דען דונקלען וויגקלען דעס צימערס צו ריכטען. מאן האט דען פירכטערליכען געדאנקען, עס זייא עטוואס איבערנאטירליכעס אין דער נעהע. באלד אבער איזט דער גאנצע שרעקען פאריבער אונד מאן לאכט איבער דיא געהאבטע פורכט. ניכט וואהר, איהר האבט דערארטיגעס אפט עמפפונדען?" —

„נור נערוואזע מענשען פפלעגען זאלכעס צו עמפפינדען, (זאגטע דאן מיגועל) אבער דאס ווייס איך, דאס יעדער נאך ניכט גאנץ פערדארבענע מענש פאן איינעם זאלכען ציטטערן בעפאללען ווירד, ווענן ער עטוואס באזעס אדער נאר איין שווערעס פערברעכען אונטערנימטט."

„נאמענטליך, ווענן יענעם פערברעכען צום גאלגען פיהרט! (זאגטע דער אנדערע פארטוגיזע) אין איטאליען גלויבט מאן, דאס אין דעם אויגענבליקע, אין וועלכעם דער מענש פאן איינעם זאלכען שוידער בעפאללען ווירד, יעמאנד איבער דען פלאטץ, וואו זיין גראב זיין ווירד, געהט. דיא אראבער גלויבען, דאס אין זאלכעם אויגענבליקע אבען אים הימעל איבער דען טאד דעס בעטרעפפענדען מענשען ענטשיעדען ווירד."

„אונד איך גלויבע וויעדער, דאס אין זאלכעם אויגענבליקע איין באזער גייסט אין דער נעהע איזט, דען וויר וועגען דער אונפאללקאממענהייט אונזערער זיננע ניכט זעהען אונד נור פיהלען."

„וואס? איהר גלויבט דאך ניכט אן גייסטער?" זאגטע איינער פאן דען אנוועזענדען.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

גען; דער צווייטער האסט דען ווען, ווייל דיעזער אין זינעם געשעפט איינען בעסערן אבזאטץ האט אז ז' ווי אז ז' זי. געהמען ווייל נין אן: צוויי אינגע לייטע בעזוגרבען זיך אים דיא האנד איינעם כריסט-ליכען מערבעגס, וועלכעס זיך ערדאך פיר דען ווי-שען בעזוגרבער ענטשיידעט — ווירדע דא דער כריסטליכע יינגע מאנן, דער איינען קאם עיהעלט, ניכט דעם ווען נאך עדער איינען האם נאכזאגען, אלס ווען דיעזער איהן עשוא אים דאס עריהעשט אמט געבראכט; מיט איינעם וואטע: ווי מיסען דען פלאן איינער „משיח-עדע" זאיאדל אין דעל-גאזער, אלס אין פאליטישער בעצעהונג אלס איי-נען האבסט אנגלקליכען גדאנקען מיט עטשיע-דענדיש צוריקזוזיגן: —

דאס „פעסטער שרינאל" שריבט אין זיינער זאנטאגס-נומער עבענפאלס איינען ליטעראריש-ליכען דיא אמטיעכע נעגען דיא ווען, נאמענט-ליך אין דען קאמטאגס זון-אנגאגס. דיעזעס בראבט זאגט איינער אנדערס: „נעמאנד ווייד דיא אנדענלבכיט דער ווען אין אנגאר אן דאס פא-טערלאנד בעצייפעלן לאנגען, אים אדיך 1848 ווארדען יא צאהלריכע ווען עבען אין דען זוי-אנגאריש-ען קאמטאגען פאן דער דאיטשען ראיש-ען בעפאלקערונג איינע איגר אללין אים דעם נוינדע אומגעריכט אינר נעשאטעט, ווייל זיא אן דעם ראטשיען אופשטאנד גענען דיא אנגאר זון ניכט בעטהיילען אללען, זאנדערן פעלמעהר צו גונסטען דעם פאטעריאנדעס ניט אינר בלוט פעפרעטען. הייטע איזט עס ווערגיר דיא זאנגע-נאנגע „אמלאריסטען-פארטיא" אינטער דען ראטשען, דיא איינע לאזיריסיגע דער זיבלבען פא-מיליע פאן איינאר אנשטעכע „עלבע זון" גענען דיא ווען פערטיאר דען האט: איר הייטע האסט דיעזע פארטיא דיא ווען גיר ווענען דערען אנהענג-ליכקייט אן דען אנגאריש-ען שטאאט. זיא ווערט זון אן אהרען לאזיריסגס-בעשטעכונגען ווירד דיא טייע געזונגנע דער ראטשען ווייטען בירגער שארך גערעגמט. גיר אים דיעזעס גיריכט מאכ-טען דיא אנהאנגער דער אנדראנסטען-פארטיא דיא ווען פערבינדען, דא זיא דאנן אן אידרען פיינדליכען בעשטעכונגען גענען אנגאר פאללי-קאמטאן פייע דאנד דעשטען; אים זיא מעהר אנ-בעגייפלך ערשיען עס. דאס הערר פ טיסא דיא שטאטשען דערר „אנטי-סעמיטען-פערטיא" טראגטערס בעשטעכונגען האט: זאללטע דיעזער שא-פיזטיגע אוטאאטס-מאן עס ניכט גמעכלכט האבען, דאס דיעזע באזוללגען ליסט דיא ווען ניכט דעסהאלב פערפאללען, ווייל זיא ווי ען, זאנ-דערן אינער אללען בלאס אים דעם גיריכט, ווייל זיא טרייע אנהענגער אין

פאָלליעטאָן.

צווייא שוועסטערן.

(6-טע פאָרטשעצונג.)

וועגעדיג מיסטע דער אויסאָרדעריונג דעם געפיר-שטען טולאאנס נעגאָרגען, מעדעיא אידרינג דעם נעפיר-סען, אבער עבען דורך דיעזע פאלל געשטאנד דאמאלס אין קריעג צווישען דער טירקייא אונד דער יוגעגאזשען רע-פובליק, פאלליפאן וואדעריטע מעדעיא ניכט נאך דער טיר-קייא, אנדערן בענאך זיך נאך פערזיא אין אזיאלען, ווער-דעם דעם פריינגעגען הערצאג „דע עסטע" נעראטען. הייר ווירקטע זיא מעהרערע אחדע אפפעגטליך אלס ווידען צוי אזשטאנדטיגע אונד ערטטע דער ווירקונגען אונד מאר-אנגען אין אזיאלען, עס וואר אחדר ערטטע עיסטע פערגאנגס, אללע אחדע מוטענד, אחדר צאהלטע מיטגעפיהל, אחדרען קרעלטטיל, אחדע אינגעגע פאמפנקייט, מיט אינעם וואר-טען; אחדר נאכסע הערען אפפען אונד פייא צו בעטרעטען, אייך אחדע קלוגהייט אונד בעגאבונגען קאם דען מאדיא-גען אין אזיאלען צו נוטצן.

אחדע ינגעדע מיטטעטר, וועלכע זיא פערלייהדעטע, האט דאנן דיע בעקאמטען אונד קאם בעגעפאללס נאך פערזיא. אים אחדרע עלטערן שוועסטער אבבטיטע צו לוטטען, נאכדעם זיך דיא בוידער שוועסטערן איינאהטטען, דייטע דאנא נאכדיא מעדעיא נאך קאנסטאנטיאָפעל. היר בעגעגעטע זיא עיסט דענם אחדע אויסיכטיגע פאמפנקיס אונד אחדר מיטפעס מטעגפיהל פיר אחדע לוטיעגס-בכרדיר, דער בעגרעטטע ר עטוגאל אבזאנד שיינט אינבר דעטע פרייא: „יאללטע מאן פאן דען עדלען טוא-

גאר נס זונד: הערר פ טיסא זאללטע עגרלך אינזעהען, דאס דיא אמלאריסטען-פארטיא עבען אויך גיזוגר דער פאן אים בעשטעטיגטען שטאאט-טען פייע האנד עראהאלטען האבען. אן דעם אנ-שטרעבע דעס פאטעריאנדעס צו ארבייטען, אינזער מינסטער-פיזידענט האט דיעמאל דען העפפטיג-טען פיגרען אנגאריס זולבסט דיא יאפפען געליע-פערט, מיט דעיגען הילפע זיא דאס פאטעריאנד אנ-גריפען ווערדען: —

ווי מיסטען זאגען, האסט דאס „פעסטער שרינאל" זיא צוגאגען, דען נאמעל איך דען קאפ געטאפפען. דיא פיגרע דער ווען דער אנשטרי-טט אין גליכעם מאסע פיגרע אנגאריס. אללין ווען דעם איך גיכט דער פאלל ווערע, בלייבט אנ-מערקען דאס פאריגרען דעם הערען פאן טיסא אנבעגרייפלך. יאס האסטע דער לאנגרעס אן בעדלען צו טהון אים דען ווען אין דעגענען סע-בען, בילגאריס אינר דען אבריגען אינגאר-שען שטאאטען גענען הטעגרייען אונד פערפאלגונגען ובערדריטט צו פערטאפפען; יאס האסטע דיא לאנ-פערגערונגען אין מאדיד עיסט ינגסט צו טהון, אים דען ווען אין דעם נאר-אפ-ראגיוגען שטאאטע מא-דאלקא אינע בעסערע שטעללונג צו פערטאפפען אונד ווערדער דיא נראם-מעכטע פיר דיא ווען אים אינגטע אינר נאר-אפ-ראגיא מיט יאפפעלער דונ-גענגס אינשראטען בעשטעטיגט הערר פ טיסא דיא שטאטטען אינגע פערגאנגס דעסען שטרע-בען איך דיא בעריכטונג אונד אנשרידדונג דער ווען אבגעלבט; יאללטען עטוא גיראדגנס לאנ-גרעסטע אונד „אנאלד" אינע גראסערע שטאר-ינגע פיר אינגער אטטערלאנד פרם דערבאר.

ווי לאנגען אים בא אללדעם גיר פאר-גענדעם דענקען, הערר פאן טיסא דאס יאדל דיא גאפאר אינגעגעגען, ווייל דיזר דיזר דיא אינטרינגע אינגער אינפערבעסטערונגען פארטיא זא יאדל פיר אינגאר אבערדריפט, אלס פיר דיא ווען אנס-בעגאנגע בעפאשטעלט. אללין אים עבען דיעזעס גיגיגר יאר עס אים לעבט. דאס דיעזע פארטיא צו אינגע אפפענטליכען פערגאן מיט שטאטטען זיך לאנגטע יאר. דא דיא דעגע-ריג דאדיך אן דיא לאנג לאמגט דאס טריבען דיעזער לוטע צו אבערגיאבען אונד ערע אינטריי-טונ צו בעטטאפען; יאס ניכט לוטבט מאללי-ינגע ינגען דיעזע באזוללגען אינד אבר צוריטטא-ריגס-ערגל. אים גערטגען בעטע עבען דעס-טען. דיזר דיעזע שטאטטען האט זיך דיא גיפערב-לבט פארטיא אללא ערלבסט אן דיא גיגיאלט דער דעגעריגע אינגעלעפערט. יאס יאפפען דענן אויך.

דאס דיא דענגעריגע ינגער שטרעפלבען אוס-שריטטען גענגענבער דיא ערפאלגרידע שטרעגע-גע יאלטען לאסטען ווירד:

פערשיעדענע נייאנגקייטען.

(פאן דער פעדער צום שטאק.)

מאנטאג פארמיטטאג האבען צוויי אנגאריש דע-דאקטערע אינען גייאלטען שטראסען-שראנדאל פעראורזאכט אונרעם דיא אנשטאאט מיט דער פע-דער, אינאנדער מיט דעם שטאק בעקעמפפטען, זיא אינגען נאכ עס גמלוך צווישען דען הערען ווערדאיא אונד באטאק אינען צוטגנס-שטייט דא זיא זיך אן אדען בלעטטערן גענגע-זיטיג בעשטפפטען אונד פערלומדעטען. הערר „ווערדאיא" איזט דעכטער דעס „פענטלעטטען", בעקאנגט דורך זיין דעלל מיט באראן מאיטהענ-ביא „ווערגער גלעגגגגייט ער אינג ווינען אינען דען דיים עיהעלט. אבערגעס איזט ווערדאיא אין אלס דיסבטאנס-דעפיטיטער אינער דער הייפט-לעדס-מאכער דער אינטערסס-לוגען. באראן איזט דע-דאקטער דעס ווינצבאטעס „באראן אישטיק" אונד אין „ווינגעגער" ווינגפיגר. ער ווארנ אוי-שפ-ינגלך מטאר-ינטער ביא „וואא'ס ווינצבאטעס „אשטאראס". „אדדע עדאך עכען ווינען אינגעס ווינגענגבען אינטרגלעס אים דער דעראקטאן גערינגען. אין דינגער איזט אין אונגענער דער אינטרגסס-לוגען. אין דען דעגטגען טאגען בע-שיפפטען זיך דיא בינדען אן אדדען צוגעגען עגדלך אן דיא גראם. „וא מאן עס דים אונטער גאם-סען-בובען גענדעגן. גין אדטגטע דינגע בעשטפ-פען אין אינע שטראסען-שלינגגייא אים. באראן אבסטאך דערר הערען „ווערדאיא" איך דער לע-דעפעטער שטראסע אים „ווילבע דינגער טעגלך אבסטיגען מיס, אים אין ינגע דראקטאן צו גע-לאנגען. אינגייט פאן אינגאריגען גאנגאל-טחע-אטער אינבעדפעגר באראן דען „ווערדאיא" מיט אינעם דינגען שטאדע אונד פערגעגטגע אדם אי-גען שראן אים דען לאפ פאן אינגען צוגיגען אים דען לינגען אדם. דעגטע גיגיפ אין „ווערדאיא" גאר דינגעם שטאדע, באראן דיעד עדאך דאפאן אונד פעד אבער דיא אינגענבאנ-שינגען אים דער דערפעטער שטראסע אין אללער לענגע צו באדען. עגטגע „ווערדע עד גאטדלך פאן „ווערדאיא" מיט אינעם שטאדע טיטטע דינבענפעגלען. אדם עד דיד „ווערער אי פאפפפטע אים דיד דיד דיא פלוטב פאר ווינגגען שלינגען צו דעגטגען. דיא „באר שאן אינע ואלד צאהלריכע פאלדם-מענגע אנגעגאמ-מעלט. דאס אדם דיא פלוטב גיכט מאגלד „באר. עד „ווערדע עדגגפפפען אונד דער פאלדיא אבער-

פאָלליעטאָן.

צווייא שוועסטערן.

(6-טע פאָרטשעצונג.)

וועגעדיג מיסטע דער אויסאָרדעריונג דעם געפיר-שטען טולאאנס נעגאָרגען, מעדעיא אידרינג דעם געפיר-סען, אבער עבען דורך דיעזע פאלל געשטאנד דאמאלס אין קריעג צווישען דער טירקייא אונד דער יוגעגאזשען רע-פובליק, פאלליפאן וואדעריטע מעדעיא ניכט נאך דער טיר-קייא, אנדערן בענאך זיך נאך פערזיא אין אזיאלען, ווער-דעם דעם פריינגעגען הערצאג „דע עסטע" נעראטען. הייר ווירקטע זיא מעהרערע אחדע אפפענטליך אלס ווידען צוי אזשטאנדטיגע אונד ערטטע דער ווירקונגען אונד מאר-אנגען אין אזיאלען, עס וואר אחדר ערטטע עיסטע פערגאנגס, אללע אחדע מוטענד, אחדר צאהלטע מיטגעפיהל, אחדרען קרעלטטיל, אחדע אינגעגע פאמפנקייט, מיט אינעם וואר-טען; אחדר נאכסע הערען אפפען אונד פייא צו בעטרעטען, אייך אחדע קלוגהייט אונד בעגאבונגען קאם דען מאדיא-גען אין אזיאלען צו נוטצן.

אחדע ינגעדע מיטטעטר, וועלכע זיא פערלייהדעטע, האט דאנן דיע בעקאמטען אונד קאם בעגעפאללס נאך פערזיא. אים אחדרע עלטערן שוועסטער אבבטיטע צו לוטטען, נאכדעם זיך דיא בוידער שוועסטערן איינאהטטען, דייטע דאנא נאכדיא מעדעיא נאך קאנסטאנטיאָפעל. היר בעגעגעטע זיא עיסט דענם אחדע אויסיכטיגע פאמפנקיס אונד אחדר מיטפעס מטעגפיהל פיר אחדע לוטיעגס-בכרדיר, דער בעגרעטטע ר עטוגאל אבזאנד שיינט אינבר דעטע פרייא: „יאללטע מאן פאן דען עדלען טוא-טען אונד יאלטען בעטער אללד שיינען". אין לאנגטאנ-טיאפעל דעס זיא מעדעיגע בעטר-דייטער אונד דער-דייטע (בתי מנסיה אונד בתי מדרשות) בוטען, אונד פיעלע ינגעגע עלערדטע בעגאבען פאן אחדר אין אחדעס-נערהאלט. פיע-לען הונדערטען מאדיגען פערזאנען זיא עיר אויסגאנגס-ינגען אים שפאטען אונד פאטיגאל אונד צוי ווינקעדר צום ווייטען גלוטען.

אין לאנסטאנטיאָפעל פערזיאמעלטע דאנא נאכדיא מעדעיא אחדע שאנ ע מאטטער ווינא אן אחדרען נעפפען דען יוסף הנשיא, וועלכען דער פולטאן צום הערצאג ערהא-בען האטטע. אין נוד אין אינגעגע צוטטען פאם 10-טען אחדגאנגע הבאנען ווייד אינגע אויספהלרונג בעשריבען אינבער דעטען ווייטען הערצאג גגלעגעגעס. דען יוסף ווארד ביא ווינגע נאפפען ווייטטטעטע אויך אויטערסט קלוגע אונד גגלעגעגע. ער לאנגטע זיך מיט ערגע שטאאטס-מאנגע מעגע-ען. דען יוסף האטטע אויר אן אללען ווינטטען שטאאטס-פערהאנדלונגען טהיילגגגאמען אונד ווארד דער אינגעגלי-בע דער דעטערטטען אפפטיגע. דורך דיעזע ינגע הארד שטעללטע לאנגטע ער ניכט נור דען ווינען אין דער טירקייא, אנדערן אויך דען ווינען אין אללען אנדערן לענדערן ווארד פיעל נוטטען. ער פערהאלטע מאר-אנגען צוי פרוכט אונד צוי אפפטען ווירקדר צום ווינטטטטע.

אלס דיא אים שאטטען אונד פאטיגאל נאך דער טירקייא זיך פרוכטבדרען מאר-אנגען אין אוגאלא אנגעגאמ-מען. דא דעם זיא דער ווינגטטטרלכע פאמפפט פוגל IV. אינגאנגען אונד אין דען קערקדר ווערפען, אים זיא דאנן פערבעגגען צו לאפפען. אללא נון דאנא נאכדיא מעדעיא דעטען שרעקלכען פאר-אלל פאן אוגאלא ערפאהרען, אייטלך זיא אאפרס צו דעם פולטאן קוליגאן, דער דא-מאלס דער מעגטטטפפ אונד גפיינטפפפטע הערטטער דער וועלט וואר, דאמטס ער דעם פאמפפ בעפעלדע. דיא איינ-גגקרקקטען מאר-אנגען אין אוגאלא פייעלאפפטען,— זיא וואר נון אגלוקלך, אידע בטטפע בעפעלדע צו ווענען, פולטאן קוליגאן ווינטפעט אין דען פאמפפ אין שטרעגע, דיא נאך דער טירקייא וואנדערנדע מאר-אנגען אפפרס פייעלאפפטען, דא ער אנגטע אללע ניכטפען אים דעם טירקטען ווינטפ פערטייגען ווערדע, אונד פאמפפ פייל מיטפע נאגגעבען, אין ווינגע צאינע לוגע אבער דער פאמפפ פעלדע מאר-אנגען, דיא ניכט דיא אנגטע האטטען, נאך דער טירקייא אויסגאר-ווארדע, פערהאפטען אונד אויך דעם שיי-טערהאפען פערבונגען.

דאנא נאכדיא מעדעיא וואללטע נון אין דיעזע פאמפפטע ווינגע דיעזע ווייטאפטיגע אנגע נעהמען, אין דער אפפ-קוטפע פאן אינאלען, אם אדדיאטטען מעדעיע לוטען נעפאלד עייא בעדיטטעדע האפטע-שטעדע: „פע-ואיא" אונד „אוגאלא". פטעאיא נעהאטע דאמאלס דעם ווינגטגדען הערצאג פאן אינגיא, ווערהער אוגאלא דעם פאמפפטע נעראטע, דער בעדיטטעגפפטע האנדלע פאן דער טירקייא נאך דען ווינטפטרלכען אייאפפטען לוגדען גגגע אינבער אוגאלא. ווא דעם פאמפפטע אין אונגעדיעגע אינגאמטען בראכטע. — דא נון דיעזע אינגטאלטיגע האנ-דעל מיטפע פאן טירקטען ווידען נעפפרדט ווארדע, זא ווינטפ דאנא נאכדיא מעדעיא דאהען צו ווירקען, דאס דיא טיר-קטען האנדעלטפפפפפ ניכט נאך אוגאלא, ווארדען נאך פע-ואיא קאמטען וואללען, — דער הערצאג פאן אינגיא

דעטען שרעקלכען פאר-אלל פאן אוגאלא ערפאהרען, אייטלך זיא אאפרס צו דעם פולטאן קוליגאן, דער דא-מאלס דער מעגטטטפפ אונד גפיינטפפפטע הערטטער דער וועלט וואר, דאמטס ער דעם פאמפפ בעפעלדע. דיא אינ-גגקרקקטען מאר-אנגען אין אוגאלא פייעלאפפטען,— זיא וואר נון אגלוקלך, אידע בטטפע בעפעלדע צו ווענען, פולטאן קוליגאן ווינטפעט אין דען פאמפפ אין שטרעגע, דיא נאך דער טירקייא וואנדערנדע מאר-אנגען אאפרס פייעלאפפטען, דא ער אנגטע אללע ניכטפען אים דעם טירקטען ווינטפ פערטייגען ווערדע, אונד פאמפפ פייל מיטפע נאגגעבען, אין ווינגע צאינע לוגע אבער דער פאמפפ פעלדע מאר-אנגען, דיא ניכט דיא אנגטע האטטען, נאך דער טירקייא אויסגאר-ווארדע, פערהאפטען אונד אויך דעם שיי-טערהאפען פערבונגען.

דאנא נאכדיא מעדעיא וואללטע נון אין דיעזע פאמפפטע ווינגע דיעזע ווייטאפטיגע אנגע נעהמען, אין דער אפפ-קוטפע פאן אינאלען, אם אדדיאטטען מעדעיע לוטען נעפאלד עייא בעדיטטעדע האפטע-שטעדע: „פע-ואיא" אונד „אוגאלא". פטעאיא נעהאטע דאמאלס דעם ווינגטגדען הערצאג פאן אינגיא, ווערהער אוגאלא דעם פאמפפטע נעראטע, דער בעדיטטעגפפטע האנדלע פאן דער טירקייא נאך דען ווינטפטרלכען אייאפפטען לוגדען גגגע אינבער אוגאלא. ווא דעם פאמפפ אין אונגעדיעגע אינגאמטען בראכטע. — דא נון דיעזע אינגטאלטיגע האנ-דעל מיטפע פאן טירקטען ווידען נעפפרדט ווארדע, זא ווינטפ דאנא נאכדיא מעדעיא דאהען צו ווירקען, דאס דיא טיר-קטען האנדעלטפפפפפ ניכט נאך אוגאלא, ווארדען נאך פע-ואיא קאמטען וואללען, — דער הערצאג פאן אינגיא